

KASMÍR MINISZTERELNÖKE, RAJA F. HAIDER KHAN BRÜSSZELBEN NYILATKOZOTT LAPUNKNAK A TARTOMÁNY ÖNKÉNYES MEGSZÁLLÁSÁRÓL

Indiában is bűnös tevékenység az autonómia

FORRÁS: PAKISTAN TODAY

Az indiai miniszterelnök, Narendra Modi rendelete augusztusban felfüggesztette az évtizedek óta saját parlamenttel és kormánnyal rendelkező Kasmír autonómiáját, és a Pakisztánnal határos régióban ostromállapotot rendelt el. A tartomány kormányának Pakisztánban tartózkodó miniszterelnökével, Raja F. Haider Khannal a brüsszeli Európai Parlamentben beszélgettünk.

→ KRIVÁNSZKY MIKLÓS, BRÜSSZEL

Hogyan reagálnak az emberek az új helyzetre: a megsokszorozódott indiai katonai jelenlétre, a teljes hírzárlatra és a kijárási tilalomra?

A lakosság eddigi tűrőképessége újabb próbának van kitéve. A rendőri és a katonai beavatkozások nem számítanak újdonságnak, viszont azon jogok visszavonása, amelyek a terület autonómiáját biztosították, nagy felháborodást és feszültséget váltottak ki az eddig békés lakosságban. A kasmíriakat bántja, hogy az 1957-es megállapodásokat – amelyek értelmében sem Pakisztán, sem India nem változtathat semmit az általa igazgatott területen – az indiai kormány egyoldalúan megszegi, és felszámolja a helyi önkormányzatokat. Ezzel a kasmíriak legtöbb közösségi jogukat elveszítették. A most megszavazott 317-es törvény

Raja F. Haider Khan, Kasmír miniszterelnöke az Indiára gyakorolt nemzetközi nyomásban bíz

→ **A hindu nemzeti érzelmek felkorbácsolása Modit a szélsőséges pártok felé sodorta. Ma ezek erősödnek meg!**

bevezetése a kialakult status quót rúgja fel. Az új rendelkezések lényege, hogy ezentúl India más részeiből is telepíthetnek idegen lakosságot a térségbe, megbontva ezzel a terület etnikai összetételét. Erre eddig nem volt jogosultsága a központi kormánynak. Az újdélhi döntés ENSZ-határozatot is sért.

Konkrétan mit okoz Kasmír lakosságának az autonómia megvonása?

Kasmír őshonos lakossága mindig is többnyelvű és többvallású volt, a népek békésen éltek egymással. A mostani beavatkozás minden helyi közösséget érint, a többségi muzulmánokat és a hindukat egyaránt. A kijárási tilalom miatt nyitott börtönről beszélhetünk, a legalapvetőbb szolgáltatások sincsenek biztosítva. Az élelmezéshez való jog napi pár órára korlátozódik, ami a legszegényebbeket sújtja leginkább. Ők orvosi ellátásra sem jogosultak, sőt, halottaikat a kertjükben, rosszabb esetben a házukban kénytelenek elhantolni. A hatóságok a külvilágtól való teljes elszigeteléssel akarják megtörni a helyiek ellenállását, a kultikus helyek látogatásának akadályozása pedig csak fokozza az ellenszenvet Újdélhivel szemben. Eddig Kasmírt India-szerte földi paradicsomnak nevezték, most azonban a mindennapi pokol.

Mennyire reális megoldás a függetlenség kikiáltása? Ez elérhető-e az északi szomszéd, Kína bevonása nélkül és Pakisztán támogatásával?

A hivatalos kínai álláspont mielőbbi pakisztáni–indiai tárgyalásokat sürget. Fontos, hogy mindenki számára egységes megoldás szülessék. Az eredeti állapot visszaállítására kell törekedni, ennek függvényében dönthessenek sorsukról a helyiek az ENSZ felügyelete alatt, hogy hová szeretnének tartozni. Kasmírt egyben kell tárgyalni, és megoldást keresni a tartomány jövőjére, mert történelmileg ez egy térséget alkot.

Van-e nemzetközi hajlandóság arra, hogy Kasmír elérje függetlenségét?

A kérdés kulcsa talán India kezében van. Azzal, hogy nem veszi figyelembe az ENSZ határozatát és célja a

helyi sajátosságok megváltoztatása, eltereli a figyelmet arról az alaptételtől, hogy nem területi viszályról van szó India és Pakisztán között, hanem arról, hogy a helyiek dönthessenek hovatarozásukról. Amint választási jogokkal élhetnek, a kasmíriak eldöntik jövőjüket. Nyomást kell gyakorolni Indiára, amit tapasztalatom szerint a nemzetközi közvélemény is támogat.

Miben segíthet most a nemzetközi diplomácia?

Ne feledjük, nem csak helyi kérdékről van szó, hanem nemzetközi beágyazottságban kell megoldani a kialakult helyzetet. Ezért az összes mérvadó hatalom közbelépése fontos. A helyzet nem fajulhat nemzetközi konfliktussá, ez senkinek nem lehet érdeke. Egy újabb fegyveres konfliktussal nem csak a környező országok békéje sodródhat veszélybe. Küldetésemnek része, hogy az európai döntéshozókat is tájékoztassam a lehetséges veszélyhelyzetről és a lehetséges megoldásokról.

Az indiai miniszterelnök újválasztásával felerősödhet az India-szerte észlelhető hindusítás. Ez a folyamat Kasmír térségében nem vezet-e szélsőséges muzulmán csoportok tevékenységéhez?

Magában veszélyes, amit Modi és kormánya elkövet térségünkkel. Szögezzük le: az iszlám alapjában békés vallás. Ez annak ellenére is igaz, hogy minden társadalomban a történelem folyamán ideig-óráig kialakultak szélsőségesek. A Modi által szorgalmazott hindu dominancia is ide sorolható, amire bizonyára jöhet nem kívánt válasz. Nekünk nem Indiával van bajunk, hanem a kormánnyal. A hindu nemzeti érzelmek felkorbácsolása Modit a szélsőséges pártok felé sodorta. Ma ezek erősödnek meg! Azzal, hogy az indiai kormányzat a kasmíriakat támadja, nemzetközi kihatásai a világbékét is veszélyeztethetik.

Milyen elvárásai vannak az Európai Uniótól?

Ez már az ötödik tárgyalási sorozatom az augusztusi indiai egyoldalú Kasmírt sújtó rendelkezések után. Céлом, hogy felkeltsem az Európai Unió döntéshozóinak figyelmét. Aggodalomra adnak okot nemcsak a helyi lakosság mérhetetlen szenvedései, hanem az indiai kormány olyan lépései is, amelyek a betelepítések révén puszkaporos hordóvá változtatják a területet. Elsősorban azt kértem a velünk tárgyaló számos képviselőtől, hogy emeljék fel hangjukat a kasmíriak ellen alkalmazott megtorlás azonnali megszüntetéséért. Elfogadhatatlan, hogy a hatóságok kilencéves gyermekeket is bebörtönöznek, ami ellentétes minden nemzetközi egyezményvel. A békés együttélést kell visszaállítanunk, ez a legsürgősebb feladatunk.

CÍMLAPFOTÓ: Ostromállapot Kasmírban. Az India Édenjének számító autonóm területet lerohanta a központi kormányzat hadserege

→ Az indiai–pakisztáni határon fekvő kasmíri autonómia háttere

Az 1947 óta tartó három indiai–pakisztáni háborút okozó megoldatlan kasmíri helyzet idén nyár óta újabb megpróbáltatásokkal sújtja a helyi lakosságot. A feszültség forrása egy önkényes elnöki rendelet, amely hatályon kívül helyezte a Jammu és Kasmír autonómiáját szavatoló 370. cikkelyt az indiai alkotmányban. A térséget újabb harmincezres indiai rendőri erő szállta meg tovább duzzasztva az autonóm területen korábbról állomásozó félmilliónyi katonát. Az indiai államfő rendelete ostromállapotot, kijárási tilalmat és sorozatos letartóztatásokat hozott a térségbe, miközben zárolták a telekommunikációs rendszereket.

Ladakh tartományt a központi indiai kormány igazgatása alá rendelték, míg a kasmíri közigazgatás megmaradt ugyan helyi szinten, de teljes függőségben van az újdélhi kormánytól. A terület eddig saját választott képvisellel, alkotmánnyal és zászlóval rendelkezett. A helyieknek elsőbbséget szavatoló autonómiastátútum nem kasmíri illetőségű személyeknek nem tette lehetővé, hogy a tartományban ingatlant vásároljanak, illetve idegenek nem tölthettek be köztisztviselői állást. Most az autonóm területnek ezeket a kiváltságait számolta fel az újdélhi kormány.

Az indiai ellenzék aggodalommal vette tudomásul Narendra Modi újabb demokráciaellenes magatartását és Bharatija Dzsanaata hindu ultranacionalista pártjának erőftogatását. Augusztus 31-én Aszám kelet-indiai államban mintegy kétmillió helyi muzulmán vallású személynek szüntették meg az indiai állampolgárságát.

A kasmíri konfliktus a brit kivonulás idejére vezethető vissza. A terület jövőjéről nem született végleges döntés: a tartomány nyugati része pakisztáni, a keleti pedig indiai igazgatás alá kerül. Később egy részt Kína annektált. Az indiai fennhatóság alá került maharadzsa kiegyezett az indiai kormánnyal egy széleskörű autonómia biztosításáról. Ennek értelmében évtizedekig a helyi parlament és kormány döntött a helyieket érintő kérdésekről. Az uralmon levő jelenlegi Modi-kormányzatot a kasmíriak privilégiumai aggasztották, amivel megőrizhették a zömében helyi muzulmán lakosság etnikai jellegét. A helyzetet súlyosbítja a harminc éve tartó fegyveres csoportok ellenállása és a Pakisztánnal fennálló konfliktus okozta nemzetközi érdekek és beavatkozások sorozata. Mindkét ország 150–150 nukleáris fegyver birtokában van, ami egymás visszaretentetésének eszköze, de tanúi voltunk már egy atomháború felé sodródó eszkalációnak is.

A jelenlegi indiai lépésre és az ostromállapotra éles pakisztáni reakció és diplomáciai offenzíva volt a válasz. A nemzetközi diplomácia is aggodalommal követi a helyzet alakulását. Az Egyesült Államok az ostromállapot feloldását és a fogva tartott politikusok és üzletemberek szabadon bocsátását sürgette. Trump elnök felajánlotta közvetítését, amennyiben a felek igénylik. A francia parlament első ízben foglalkozott a helyzettel egy szimpózium keretében felszólítva a feleket, hogy kezdjenek tárgyalásokba. Egy indiai meghívásnak eleget téve az Európai Parlament tényfeltáró küldöttséget menesztett Kasmírba. Chris Davis brit EP-képviselő azonban visszautasította a látogatáson való részvételt, mivel az indiai kormány nem járult hozzá ahhoz, hogy függetlenül tájékozzódjon a helyi lakosság körében.